

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Tisza redivivus.

Gróf Tisza István immár másodízben designált miniszterelnök, mert hát nálunk az udvar előszeretettel akar az ország nyakára oly vezetőket hozni, akik az udvar akaratának, ha kell, tűzzel-vassal szereznek érvényt. Ezt láttuk Héderváry két ízben történt kinevezésében, ezt látjuk most Tisza Istvánnak másodszeri jelölésében. Az udvari politikának a nemzeti aspirációkkal való nemtörődömségének kirívó megnyilatkozása ez egész világosan, félremagyarázhatlanul.

A vesztegetési campagne után újból Héderváry kinevezése nem lehet más, mint egyenes tromf arra, hogy a vesztegetések nem sikerültek. Csakhogy erre újabb tromf következett. Maga a szabadelvű-párt kilökte magából azt az embert, akinek minden ténykedése a magyar nemzet ellen szegeződött. Ezt úgy látszik az udvar részéről most újabb tromf követi. Designáltatott Tisza István, az „erős kéz“ politikusa, akit első jelölésekor a szabadelvűpárt hazafias, gondolkodó elemei faképnél hagytak, úgy hogy a kabinetalakítási nehézségekkel

nem tudva megküzdeni, visszaadta a felségnek a bizalmi ajándékot. Joggal kérdezzük hát, mit akar az udvar ezzel a folytonos ujjhúzással? Miért nem küldi a kormány végre az igazi embert, azt, aki ilyen válságos helyzetben simábban már személye iránti rokonszenvével is megkönnyitené a kibontakozás útját. Miért nem Wekerle vagy Csáky? És miért mindig olyan ember, aki mindig vörös posztó volt az ellenzék szemében? Erre csak egy a felelet. Mert az udvar nem akar az engedmények felé hajolni és ezért olyan kormányelnököt designál, aki mindenre képes, amit az udvar a magyar nemzet jogos kívánalmaival szemben mindenha megtagad.

Igy jött már most újból Tisza István, akinek küldetésétől azonban még nagyon messze van a kabinetalakítás körösztülvitele, még messzebb tulajdonképi missiója, az ország rendjének helyreállítása. „A golyó és akasztófa“ embere van hivatva tehát az országot a sivatagból a boldogság révébe vezetni, amely vállalkozásának első lépése a kilences bizottsággal való megalkuvással egybekötve,

a szabadelvűpárt egészének megnyerése. E nélkül a kabinetalakításhoz sem foghat, mert féltő, hogy az első küldetés kudarcával távozik újból.

Tény az, hogy manapság már a lelkiismertére ébredt szabadelvű-párt is az ország egészének a katonai kérdésekben tanusított erős nemzeti felfogásával, ellentállást mutat az udvarnak mindenáron elosztrákosító törekvései ellen és már most a miniszterelnök nem találkozik már egy unisono hajlongó szolgálhaddal, mely vakon követi az udvar kiválasztottját, hanem a párt önérzetes elemei, élükön Apponyival, kerékkötői az eleddig minden kormányt támogatni kész „Urbanovszkyaknak“, a kiknek jelszavuk volt, hogy „szeretnénk mi látni azt a kormányt, amelyet mi ne támogatnánk.“

Tisza István im hát kénytelen a szabadelvű-párt előtt térdet hajtani. Különben nagyon könnyen megeshetik, hogy az erős kéz nagyon is gyöngyöznek fog bizonyulni.

TÁRCA.

Síremlékek között.

Irta: Richter Mátyas, főgymn. tanár.

A minap úgy estefelé betértem abba a virágos kertbe, melyet a legmélyebb fájdalom hozott létre, bánatos szív gondoz, keserű könnyek öntöznek és a hol minden csak gyászt, mulandóságot, pusztulást, enyészetet hirdet.

Szokatlan szomorúság, levertség fogott el, mikor a temető kapujának küszöbét átléptem. Nem csoda! Ember, gondolj a halál borzalmaira és megszűnik minden földi örömed!

Hosszú távollét után a volt jó ismerősök sírhantjait kerestem fel, hogy emlékeknek áldozzak.

Mindjárt ott a kápolna közvetlen szomszédságában áll egy síremlék, mely előtt mintha egy belső hang így szólalt volna meg:

— Megállj! Ne tovább! Gondolj rám!

Megnézem az egyszerű síremléket, elolvasom a még egyszerűbb felirást és . . . mély megindulás vett erőt lelkemen. Önkénytelenül is kalapom után nyúltam, levettem és . . . leróttam a kegyelet adóját.

Azután gondolatokba merültem. Több mint egy évtized története vonult el szemem előtt.

12 évvel ezelőtt történt. Szép nyári éj volt, mikor búcsút vettem innen. Távoznom kellett messzire, mint gondoltam, visszajöhetetlenül. Szótlanul, kedvetlenül, könnytel szemekkel álltam ott a kertben a jóbarátok kö-

zött. Mindegyiknek volt valami őszinte szava hozzám. Ó, kit most már e néma hant takar, folyton csak avval vigasztalt:

— Ne búsuljon, nemsokára újra találkozunk itt!

Két év múlva, ugyanazon időben, súlyos betegség lepett meg — mindkettőnkét. Rajta csakhamar diadalmaskodott. Ó ott feküdt a ravatalon mozdulatlanul, én a kórágóban. Csak gondolatban kísérhettem utolsó útjára.

Az idő mult és én csakugyan ismét visszatértem, mint megjósolád, te jóbarát! Ujra találkoztunk. De hol és hogyan? Te nagyon is korán leszakadtál az élet fájáról, mint az a sárguló levél, mely épen most hullt ide sírodra, zizegve, jajjal, panaszzal telve, s eljöttél ide, a könny és bánat tanyájára pihenni, mintha már elfáradtál volna. Nem édes, nagyon is szomorú a viszontlátás! De — nem kesergek! Ide, ahol te már rég porladozol, előbb-utóbb valamennyien követünk, kik együtt valánk, kik örömben, bánatban osztoztunk. Addig is Isten veled! Nyugodjál békében!

Letörlöm könnyemet és tovább folytatom utamat.

Sorra járom a sírokat és volt ismerőseim mindegyikéhez van egy-két szavam.

Amint ott bolyongok, eszembe jut, milyen különös is az ember. Ismerősök síremléke előtt megállunk, sajnálkozásunkat fejezzük ki elhúnytuk felett, megemlékezünk erényeiről és ha imát nem mondunk értök, legalább »Nyugodjék békében!« vagy »Isten nyugosztalja« szóval távozzunk tőlük. Idegenek sírja

előtt azonban rendszerint egész közönnyel, hidegen haladunk el, síremlékeket talán megnézzük, ha feltűnő nagy vagy szép, a felirást is elolvassuk talán, aztán ott hagyjuk, legfőlebb még azt a megjegyzést kockáztatjuk: »Szép síremlék!«

Vannak azonban mégis síremlékek, melyek, jóllehet idegenek nyugvóhelyét jelzik, mindenkét megindítanak, s még a köszívű ember szemébe is könnyet csálnak. A világ leghiresebb temetőiben, Olaszország legnagyobb városainak temetőiben magam is százával láttam ilyeneket. Valóságos remekművek; a szobrászat legnagyobb mestereinek vésői alól kerültek ki. Ezen síremlékek legnagyobb része — a mi temetőink síremlékeitől eltérőleg — a legtisztább fehér márványból kivésott szobrok. Rendesen a való életből merítik tárgyukat, és egy-egy szomorú, megkapó képet vagy jelenetet állítanak elénk, melyet minden magyarázat nélkül első pillanatra megérthet mindenki. A szoboralakok az elhúnytak és a családtagoknak életnagyságú, a megszólalásig hű másai.

Hadd említek néhányat azok közül, melyek engem könnyekig meghatottak, és feledhetlen benyomást tettek rám!

Rómában a San Lorenzo temetőben különösen a következő két síremlék vésődött lelkembe:

I. Karosszékekben ül a haldokló anya. Tiszta fehér, gazdag csipkéekkel diszitett hálóköntös rajta. A sok szenvedéstől megkínzott, beesett, de azért még mindig szép arcára a boldogság utolsó örömsugára lopózik, mikor egyetlen, kicsi fiát

Emlékbeszéd Deák Ferencz fölött.

Alább szószerint közöljük párhuzamos hasábokban Heller Richárdnak folyó hó 18-án Deák Ferencz fölött tartott emlékbeszédét és a felhasznált források anyagát ugyancsak szószerint. A *bal* oldali hasábok az elhangzott és a közgyűlés jegyzőkönyvébe beiktatott beszédet, a *jobb* oldali hasábok a források megjelölése mellett a források szövegét tartalmazzák:

„Ősbe csavarodott a természet feje,
Dérré vált a harmat, hull a fák levele,
Rövidebb, rövidebb lesz a napnak útja,
És hosszúkat alszik reá, midőn megfutja,
Megpihen legszélén az égi határnak,
S int az öregeknek; benneteket várlak!
Megrezdül a feje sok öregnek erre:
Egymásután mégis mennek a nyughelyre.”

(Arany)

Élete alkonyán intett nékie is, öregek diszének, hazája bölcsének. Kérők, imával marasztók őt, lelkünknek lelkét, egy nemzet megváltáná vérén! Mind hiába! pihenni tért földi élet szélén. Dérré vált a harmat — könnyeink harmatja, hull a fák levele — sirhantját takarja.

Néma gyász illeté a keservet, amelylyel 1876. január hó 29-én, városunkban Deák Ferencz halálának híret vettük. — Megültük a temetés napját a nemzettel, lélekben elkísértük a honfiak százezreivel a nagyhalottat a sírhoz s midőn tépő fájdalomunk néma bánattá csendesült, emlékére a gymnasiumban gyászünnepelet tartottunk. — Tanári szó méltatta a haza bölcsének halhatatlan érdemeit, nekem jutott életének külső folyását társaim előtt az ifjúsági körben ismertetnem. Így történt, hogy Deák Ferencz halálakor először állottam szólani nyilvánosan; ma újból itt állok, hogy születésének századik évfordulóján áldozzak megdicsőült emlékének!

Deák a megyei élet talaján nevelkedett; ez volt a nagy gyakorló tér, a melyen a parlamenti harcok vezérei megtanulták a küzdelem hevében megőrizni a lélek nyugalmát, kiadni a jelszót, amely sűrű, egységes hadtestté tömöríti a különböző színezetű elemeket, hogy azután nyugodt, biztos támadással az ellenséges hadsorokat áttörjék. De bölcs vezéreken kívül lelkes katonákat is neveltek a vármegyék, a melyek a mult század első évtizedeiben nem csak az alkotmányos érületnek voltak védő bástyái, hanem valóságos várfalak is, a melyeken az ifjú nemzedék megtanulta, hogy miként kell jogot és törvényt kitartó buzgalommal védeni.

Deák nem sokáig volt a vármegye tanítványa: nem olyan tehetség volt ő, a melynek hosszú gyakorlásra, előkészülésre lett volna szüksége, parlamenti lángész volt, aki rövid, néhány évi megyei szereplés után az Ország tanácsában emelhetett szót, olyat, a melynél lelkesítőbbet, kápráztatóbbat, gyújtóbbat igen, de nyomósabbat és bölcsőbbet nem hallott e nemzet 1830-tól máig.

(Löv Imanuel emlékbeszéde Arany János fölött. Szeged, 1882. november 5. Löv Imanuel Beszédei. 366. lap I. II. bekezdés.)

Ősbe csavarodott a természet feje,
Dérré vált a harmat, hull a fák levele,
Rövidebb, rövidebb lesz a napnak útja,
S hosszúkat alszik rá, amidőn megfutja
Megpihen legszélén az égi határnak
S int az öregeknek: „benneteket várlak,”
Megrezdül a feje sok öregnek erre:
Egymásután mégis mennek a nyughelyre.

(Arany)

Őszi levélhullás szomorú szakában inte néki is, öregek diszének, ős delelő napja idején mentének. Marasztók imával őt, lelkünknek lelkét. Dérré vált a harmat — sírján könny harmatja. Hull a fák levele — sirhantját takarja. Megrezdül egy ország, megváltáná vérén — megpihen ő immár földi élet szélén.

(L. I. emlékbeszéde Deák Ferencz fölött. Csongrád, 1876. március 2. U. o. 88. l. III. bekezdés.)

Néma gyász illeté meg azt a keservet, melylyel Deák Ferencz halálának híret vettük. Megültük a temetés napját a nemzettel, elkísértük a hazafiak százezreivel a koporsót a temetőbe, s most, midőn a kín megszűnt, hogy átengedje helyét keservnek, midőn a néma fájdalom bánattá csendesült . . .

(U. a. u. o. 89. l. IV. bekezdés.)

Deák a megyei élet talaján nevelkedett, ez volt a hadgyakorlat, amelyen a nagy alkotmányos harcok vezérei megtanulták a parlamenti harcok zajában a lélek nyugalmát megőrizni, a heves parlamenti ütközetben megadni a vezényszót, amely csoportosítja a különböző színezetű elemeket, egységes hadtestté tömöríti s erőteljes, higgadt támadással az ellenséges sorokat áttöri.

A vármegyék nemcsak az alkotmányos érületnek voltak védőbástyái, hanem valóságos várfalak voltak, melyeken az ifjú erők megtanulták, miként kell a jogot és törvényt kitartó, harc-edzett buzgalommal védeni.

Deák nem sokáig volt a vármegye növendéke. Nem tehetség volt, amelynek hosszú képződésre, ügyesség szerzésére van szüksége, parlamenti lángész volt, aki egypár rövid évi megyei szereplés után az ország tanácsában emelhetett szót; szót, mely oly nyomós vala, hogy az ifjú szónokra a vezérszerep önként ruházódék, szót, melynél tüzesebbet, lángolóbbat, gyújtóbbat igen, de nyomósabbat nem hallott a nemzet 1830-tól máig.

a szobába jönni látja. Rég leszámolt a világgal; kibékült Istennel, emberrel. Tudja, hogy nincs számára mentség; még egy-két perc, s el kell hagynia e siralom völgyét; nem zúgolódik, nem esik kétségbe, hanem megnyugszik Isten kifürkészhetetlen akaratában. Csak egyet sajnál: ártatlan gyermekét; de mivel ez: az Isten oltalmába ajánlotta, csak az az utolsó óhaja, hogy búcsúcsókot nyomhasson homlokára. Magához szólítja tehát kis fiát, ki örömtől sugárzó arccal siet feléje, s mivel nem ér fel édes anyja orcájához, felágaskodik, s úgy öleli át. Az anya ajkán megjelenik az utolsó mosoly, szemében az utolsó könny, összeszedi végső erejét, magához öleli kicsi gyermekét, homlokon csókolja, és . . . kileheli szerető lelkét.

II. A szoba közepén álló ágyban kiterítve fekszik a fiatal anya. Hófehér halotti lepel takarja. A szobába benyit kis leánykája, és mikor látja, hogy senki sincs a szobában édes anyja mellett, ki ő vele is foglalkoznék, odalép az ágyhoz, felemeli a lepel egyik csücskét s alátekint. Nem látván édes anyját, ágaskodni kezd, s egyik kezével belekapaszkodik a vánkosokba, a másikkal a leplet emelgeti, rángatja, huzigálja lefelé, de cseppege így sem láthatja a mamát. Nevén szólítja egyszer, többször, de semmi válasz; anyja nem mozdul. A kicsike előtt érthetetlen a dolog. Mikor látja, hogy senki sem törődik vele és teljesen magára van hagyatva, elkezd keservesen sírni . . .

A milánói cimiterióban szintén két siremlék ragadta meg figyelmemet:

I. Egy szegényes sir előtt két kis leány térdel, egyszerű, kopott ruhában, mezítláb. Azonnal látni, hogy árvák. A nagyobbik imára kulcsolt kezeibe temeti arcát és zokog. Siratja édes jó anyjukat, ki mindenük volt e földön; kit csak nemrég ölt meg a sorvasztó betegség, s ők itt maradtak minden nélkül, kitéve inségnek, nyomornak. Könnyzápóra megérteti velünk, hogy már tudja, milyen az árvák sorsa; érzi már, hogy árvának lenni nagy csapás e földön. Rendes vendégek lesz majd az éhség, eledelök a keserűség, ruházatuk a kidobott rongyok, hajlékuk a széles égboltozat, pihenőhelyük az útszéli árok. Szeretet helyett durvaság, jó szó helyett szidás, szives fogadás helyett kiutasítás lesz osztályrészők. Kegyelem-kenyeret esznek majd, de azt is csak úgy hajítják oda nekik. O, beh sósízüvé tesz az azt lehulló könnyeik! . . . Édes anyjuk, habár nélkülözések közt is, meglehetesen nevelte, ápolta, gondozta őket. Istenem, mily boldog is az, kinek még jó szülője él! . . . A kisebbik nem sír, nem zokog. Mit tud ő a reá várakozó sorsról? De azért ott térdel, mert úgy látja nénjétől, és kis kezeit összetéve ég felé tekint nyugodtan, boldogan, hiszen édes anyjától tanulta, hogy onnan felülről, az égből várjon minden jót.

II. Egy ifjú ravatalát körülállja a számos tagból álló család. Legnagyobb, legerősebb támaszukat ragadta el a halál. Az anya kezét tördelve, szivetrázon kesereg. A könnyek özönével enyhíti kimondhatatlan fájdalmát. A család feje erős; nehezen ugyan, de mégis leküzdöi könnyeit; szemlesütve, keresztbe téve

kezét, áll ott bánatba merülten, a mérhetetlen csapás alatt már-már teljesen megtörve. A gyermekek anyjukat veszik körül, őt nézik; az ő fájdalma meghatja őket is, és megkapó módon nyilvánul mindegyiknél. Tőlük oldalt térdel egy szegényesen öltözött csodaszép leány. Egre vetett szemei könnyben úsznak, felemelt kezei összekulcsolvák s ajkai félig nyitvák, leírhatatlan bánatának kifejezése jelül; mintha csak mondaná:

— Istenem, miért fosztottál meg engem, a szegényt, egyetlen örömettől, boldogságotól?! Ő, a gazdag ifjú, magához akart emelni; megszeretett, felajánlta szívét, és én viszontszerettem. Már csak rövid idő, egy-két hét választott el attól a perctől, hogy örökké boldogok legyünk, és ime! . . . vége mindennek. A kegyetlen halál elvette jegyesemet. Mit tegyek? Mi lesz velem? Istenem, könyörülj rajtam! Adj erőt a fájdalom elviselésére!

Genovában (Genuában) a Campo Santóban látott siremlékek közül négy örökké fog élni lelkemben:

I. Két kis gyermekével felkeresi férje sírját a bánatos özvegy. Imába merül, gyermekei utánozzák. Egyszer csak a lánykák megpillantják a siremlék falán édes atyjok mellszobrát. A nagyobbik kis kezeit összetéve, papájára tekint és imádkozik buzgón, ajtatosan; a kisebbik pedig azt gondolván, hogy a papa nyitott ablakon néz le rájuk, oda kívánczik hozzá. A szomorkodó anya felemeli a mellszoborhoz, mire a kicsike mindkét kezével átöleli édes atya fejét és csókkal illeti ajkát. Az anya szívét fájdalom járja át úgy,

Pedig nem volt csekély feladat első helyre felküzdenie magát. Nem satnya, csenevész nemzedék volt az, a melyben Deák Ferencz fellépett: ifjui tűz, államférfiúi bölcsesség, költői ihlettség voltak ama nemzedékben. Teremtő ereje és alkotó képessége alakította át hazánkat, adta meg a haladás eszméjét és irányát, ragadott ki bennünket ősi, középkorú intézmények százados porából, de emellett épségben tudta tartani ősi jogainkat és kiváltságainkat is. Nemzetet teremtett e nemzedék ott, ahol csak rendek állottak egymással szemközt, szabadságot ott, ahol csak szabadalmakat ismertek.¹⁾ És e nemzedékből is kimagaslott Deák Ferencz, mint a magas hegylánc gerincéből az égbe nyúló sziklacsúcs! Szónoklatában úgy, mint egész valójában a nemes, magasztos egyszerűség példája volt; soha sem kívánt másként hatni, mint rábeszéléssel, meggyőződéssel és megvetve minden kerülőt és alacsonyyságot, tisztán csak az igazságra tört és arra, hogy azt hazájára nézve gyümölcsözővé tegye.²⁾ Belátásra, bölcs mérsékletre inté a honatyákat, akik az ő ajkán csüggöttek, tőle vártak eszmét, irányt és ítéletet a haza bonyodalmas ügyeiben. Szólt a hitbizományokról, a szólás szabadságáról, a vallási kérdéstről, a lengyel kérdéstről, a király címéről, az erdélyi kérdéstről, legnagyobb ékesszólással és nyomatékkal azonban akkor, amidőn a magyar pór nép érdekeit védte az úrbéri törvények tárgyalásakor. Sanyarú, számalomraméltó volt a pór nép helyzete akkor; Deák Ferencz lobogtatá a népszabadság zászlóját s ő küzdött a nemzet jogaiért e jogok megtámadója, a bécsi kormány ellen, amely a magyar nemzetet a határfolyón túllakó elemekkel egy nagy, idegen szellemű birodalomban kívánta összeforrasztani. Törhetetlenül áll a küzdelemben Deák Ferencz és mögötte pártja, az ország színe-java; győz a küzdelemben, a nemesség lemondott kiváltságairól, a nép felszabadult, a bécsi kormány elismeri, amit a nemzet joggal követelhetett, felépült a magyar alkotmányosság palotája. Fájdalom, csak rövid időre, mert azok a határfolyón túl, akik nem tudták elfeledni, hogy mily könnyű volt a nemzetet az abszolutizmus bástyái mögül kormányozni, most újra e jogok megrontására törnek és bizva idegen jogtíró hatalom fegyveres beavatkozásában aknát ásnak a magyar alkotmányosság palotája alá.

¹⁾ Löw. Beszédék

²⁾ Marczali Pall. Lex. V

Nem volt csekély feladat első helyre felküzdenie magát. Nem satnya, csenevész nemzedék volt, amelyben föllépett.

(U. a. u. o. 90. l. III. bekezdés.)

Ifjui tűz, költői ihlettség és államférfiúi bölcsesség voltak ama nagy nemzedékben. Teremtő, alkotó képességük és erejük alakította át hazánkat, adta meg a haladás eszméjét és irányát, ragadott ki bennünket a középkori intézmények százados porából, de meg tudta őrizni régi jogait. Nemzetet teremtett, ahol csak rendek állottak egymással szemközt, szabadságot, ahol csak szabadalmakat ösmerének.

(U. a. u. o. 90. l. V. bekezdés.)

Ő ama kor kimagasló alakjai közül is kivált, mint a magas hegylánc gerincéből az égbe nyúló sziklacsúcs.

(Marczali. Pallas Lexicon 77. l. I. bekezdés.)

Soha sem kívánt másként hatni, mint rábeszéléssel, meggyőződéssel és megvetve minden kerülőt és alacsonyyságot, tisztán csak az igazságra tört és arra, hogy azt hazájára nézve gyümölcsözővé tegye.

(L. I. emlékbeszéde Deák Ferencz fölött. Csongrád, 1876. március 2. 90. l. V. bekezdés.)

Belátásra oktató a honatyákat, kik az ő ajkán csüggöttek, tőle vártak irányt és jelszót, tőle oktatást és mérvadó ítéletet a haza bonyolult ügyeiben.

(Marczali. Pallas Lexicon 77. l. II. bekezdés.)

Szólt a hitbizományokról, a szólás szabadságáról, a vallási kérdéstről, a lengyel kérdéstről, a király címéről, az erdélyi kérdéstről, legnagyobb ékes szólással azonban akkor, amidőn a magyar pór nép érdekeit védte az úrbéri törvények tárgyalásakor.

(L. I. emlékbeszéde Deák Ferencz fölött. Csongrád, 1876. márc. 2. 91. l. I. bekezdés.)

Sanyarú állapotban volt a nép akkor:

Nép a hazában nem volt már hazátok:

Sírt még, hogy adjon, állt az ős ugar —

S a népszabadság zászlóját lobogtatá Deák Ferencz, a nemzet szabadságáért, ősi jogaiért küzdött e jogok megtámadói a bécsi fondorlatok ellen.

(U. a. u. o. 91. l. IV. bekezdés.)

... össze akarta forrasztani egy néppé a magyar nemzetet amaz elemekkel a határfolyón túl, amelyektől olyannyira idegenkedik

(U. a. u. o. 91. l. V. bekezdés.)

Törhetetlenül állt Deák Ferencz és pártja, a nemzet színe-java. A nemesség lemondott kiváltságairól, a nép felszabadult.

(L. I. emlékbeszéde Kossuth Lajos fölött. Kistelek, 1894. április 9. U. o. 134. l. II. bekezdés.)

Bedőlt az abszolutizmus vára és fölépült a magyar alkotmányosság palotája. De akik leengedték dönteni a várat, azok nem tudták felejtetni, milyen kényelmes volt onnan kormányozni, és azért, amidőn a szabadságnak, az alkotmányosságnak palotáját fölépítették, ugyanakkor aknát ástak alá.

hogy majd megszakad bánatában, nem tudja nézni a gyermek tettét, lesüti szemét és keserű könnyeket hullat.

II. A halál rút, ijesztő csontvázával küzd az ifjú leány. Báj, kellem az arcán, erő életől duzzadó tagjaiban. Fiatalon, nagyon korán, talán először lépett a világ színpadára s mint a bálók, multságok királynőjét bámulta, csodálta, magasztalta ifjú-öreg. Meghűtötte magát, lázba esett, mely rövid idő, egy-két nap alatt, szülei és testvérei kimondhatatlan fájdalomra, ismerősei végtelen sajnálatára megölte. A kaszás halál utálatos csontváza ölébe kapja a szép leányt, hogy magáévá tegye. A leány kétségbeesett harcot vív támadójával és teljes erejéből ellenáll:

— Ne még! Csak még egy ideig, legalább egy óráig hagyj élni! — kiált; de a halál nem ismer könyörületet, nem ereszti szabadon.

— Nem lehet! Elég volt! — felel s vigyorgva viszi magával a mindenki által irigyelt drága zsákmányt.

III. Mielőtt a koporsóba zárnák a szerető férjet, búcsút vesz tőle beteg hitestársa, a hű feleség. A fájdalom éles tűre járja át szívét, midőn arra gondol, hogy el kell válnia attól, kit annyira szeretett, ki neki a legnagyobb önfeláldozással gondtalan életet biztosított, s most nincs, aki megkeresse a mindennapi kenyeret. A nagy fájdalom súlya alatt majdnem leroskad. Jobb kezével leemeli elhúnyt férje fejéről a halotti leplet s föléje hajol, hogy az utolsó csókot nyomja homlokára; bal kezé-

vel pedig annak jobbát fogja, s erős kézzserítással bocsátja útnak:

— Isten veled, jó uram! Nemsokára találkozunk ott fenn, hol majd együtt leszünk . . . mindörökké.

IV. Felesége sírjához látogat az aggastyán. Ott megáll, leveszi kalapját és imádkozik. Közbe eszébe jut elhagyatottsága, boldogtalansága. Szeme előtt elvonul a múlt, a mikor még volt, aki szerette, aki gondját viselte, aki még akkor is ragaszkodott hozzá, mikor talán durván bánt vele. Most már jóvá tenné hibáját, de már késő. Mardosó önvád kínozza, gyöttri; és mivel itt az elhúnyt drága hitves sírjánál kétszeresen érzi boldogtalan élete súlyos terhét, végkép elhagyja ereje, s féloldalt odadől a síremlék falára, jobbával eltakarja arcát és fuldokló zokogásba tör ki.

Ezen síremlékekkel foglalkozva bolyongtam ott a temető sírhantjai között mindaddig, míg csak az est homálya haza nem szólított.

Zord idők.

Hazánk fölött a magyar Génusz
Búsan zokog és könnyezik;
Hazánk fölött zord fürgeteg süvölt,
Megrondítva a drága honi föld
Vértől ázott göröngyeit.

Egy évezred összes csapásai
Nem voltak ily fájók, nagyok;
Pusztított itt s rombolt török, tatár,
S bár vérezénk sok kemény esatán:
Önbizalmunk el nem hagyott.

Honszeretet, hit s alkotmány vala
Ledönthetlen bástyafalunk,
Mít meg nem törhete bösz fürgeteg;
Hisz' segélyünkre jöttek az egek!
S dicső napunk még le nem hunyt.

Oh, de most önvéreink emelnek,
Hajh! sujtólag kemény kezét;
A magyar alkotmányt magyar dulja,
Az önérdék vihara kél zugva
Szegény, szegény hazánk felett.

Oh, a tatár s török pusztításnak
Tul éltük zordon viharát!
A bús századok nyomását, nyügét
Edzett vállaink kinnal eltürték,
De megvédtük e szép hazát.

S megvédjük most is, erre esküszünk!
Isten és jog velünk vagyunk;
Hintsünk fényt a zordon sötétségbe,
Hadd lásson a honnak derék népe
E vak, ködös csillagzaton.

Joachim Agoston.

1848-ban vagyunk. A higgadt gondolkodás az érett megfontolás szemben álló túlcsapongó hevességgel, a rohamos előre töréssel forronganak a kedélyek, a lelkesedés villámai gyújtják őket, a bölcs megfontolás nyugodtan derengő világosságát elhomályosítja a cikázó villámok vakító fénye. De ő visszavonul, midőn látja, hogy a nemzet nemes haragja alkut többé nem ismer, hogy a türelmesített nemzet felkel, hogy vérfürdő árán is kész megörökíteni a magyar szabadság diadalát. Fáj Deáknak, aki bölcsességében látta, hogy a kiontott honfivér nem lesz képes a szabadság földjét az önkénytől megóvni, fáj neki, hogy vészteljes kitörésnek kellett felszínre vetnie azt a lávát, a melyből tizennyolc éven át a magyar szabadság termő földje porladott!

Az elnyomatás, a megaláztatás gyászos napjaiban benne testesültek meg a nemzet jogai és ő szüntelen mérlegel, fontolgatá, hogy miként lehetne a jog okát a trón és társországok jogaival összeegyeztetni. Béketúrásra inté a nemzetet, a melynek szeme feléje fordult e szomorú napokban, felhasználta minden alkalmat, a nemzet erkölcsi erejének és reményének épségben tartására. Ő maga kétségbe nem esett a haza jövője fölött, rendületlenül bizott benne, hogy a jog hatalma győzni fog a hatalom jogán, hogy a magyar nemzet elévülhetetlen joga amaz égi nemtő, a melyet el nem vehetnek tőle az idegen önkény szolgálta lelkü teremtményei.¹⁾ Kiadta a csüggedetlen kitartás jelszavát, ismételten hangoztatá, hogy amely nemzet megfelelkezik önmagáról, az megérdemli sorsát. De ismerte ő a bölcsesség másik szavát is: »A király haragja a halál követe, de a bölcs férfiú lecsillapítja azt« és lecsillapítani igyekezett azt azon igazság hirdetésével, hogy a nemzet és király közti bizalom alapját csakis jogaik kölcsönös tiszteletben tartása képezheti.

Fájdalom, nagyon sok időt adott a fontolgotásra, az okulásra, a belátásra nem képes önkény. Elalélt a nemzet, elfásult az idegen szellemű bürokratizmus zaklatásai alatt. De ekkor felébreszté a nemzetet egy dördülés, amely oszlopszékeiben rendíté meg a monarchiát, egy dördülés, a mely az Elba síkjában, ama mezőkön hangzott el, a honnét a nemzet zaklatói jöttek!

A nemzet felébredt, de nem kelt fel!
Győzött a király iránti hűség, győzött Deák Ferencz szelleme!
A nemzet felébredt és megengesztelődött!

Deák Ferencz szellemében született meg a kiegyezés terve, ő volt az, a kinek ajka szüntelen hangoztatá a béke szózatát. Fátyolt vetettünk a multra, fátyolt vetett reá a király is. A nemzet visszatért oda, a honnét 1848-ban kiindult: az alkotmányos királysághoz, a király iránti hűséghez, aki szent esküvel fogadta, hogy épségben tartja a magyar nemzet elévülhetetlen jogait s kinek lovagias szíve meg is tartja esküjét mindvégig. Ez a ragaszkodás a király felkent személyéhez, ez a lojalitás a magyar állam boltozatának záróköve, a melyen az ellenkező hajlam évek nyomása egyensúlyát leli, ha e lojalitás kivész, megindul a zárókő, inognak a falak — egy zendülés és összeomlik mindaz, amit nemzedékek gondja épített. Azért e zárókőhöz, a nemzet loyális érzületéhez, ragaszkodásához ahhoz, a kinek fejére tette a szent koronát, ehhez tértünk vissza mindenkor nehéz megpróbáltatások után és hű népéhez fordult a Felsőg fájdalmas tanítások fájó tanulsága nyomán.

Deák elévülhetetlen érdeme, hogy helyreállítsa a nemzet és királya közti bizalmat, hogy a nemzet és királya megtanultak együtt örövendeni és együtt zokogni; tevékenységével nem csak az alkotmányt és a nemzet létét erősítette meg, hanem lehetővé tette az állam ki fejlődését is.²⁾ És e kölcsönös egyetértésben, e tevékenységben leli alapját ama nagyszerű haladás, a melynek a nemzet a kiegyezés óta indult anyagiak és szellemiekben, erőben és hatalomban. Érc és kő e viszony, e haladáskifejezője dicső emlékül, hatalmas intőül késő utódoknak, királyi diszú új palota csarnokait emelteté a király. Fejedelmű méltósággal tekint le Mária Terézia büszke királyi várlaka a nemzeti erő alapján nyugvó országház magasba csúcs iverre és onnét, ahol Rákos mezeje

¹⁾ L. ö. Beszéd.
²⁾ Marczali ugyanott

(L. I. emlékbeszéde Deák Ferencz fölött. Csongrád, 1876. márc. 2. U. o. 92. l. III. bekezdés.)

1848-ban vagyunk. A komoly gondolkodás, érett megfontolás szemben áll a túlcsapongó hevességgel, a rohamos előtöréssel. A szilaj lélek rekeszén kitörve a nap utján túl magasan csapong, forrongnak a kedélyek, a lelkesedés villámai gyújtják őket, a megfontolás nyugodtan derengő világosságát elhomályosítja a cikázó villámok vakító fénye. Deák visszavonul, midőn látja, hogy a nemzet lelkes haragja alkut nem szível, hogy a türelmesített nemzet fölkel s készen áll, vérfürdőn keresztül is megörökíteni a magyar szabadság diadalát. Fáj Deáknak, ki bölcsességében belátta, hogy fájdalom a kiontott honfivér nem válthatja meg az erőszaktól

(U. a. u. o. 92. l. IV. bekezdés.)

A nemzeti megaláztatás gyászos napjaiban benne volt megtestesülve a nemzet joga, s ő, mint Kóleth mérlegelve fontolgatá, mikép lehetne a nemzet elévülhetetlen jogait a társország és a trón jogaival összeegyeztetni. Fontolgata és vizsgálódék, béketúrásra inté nemzetét, melynek szeme feléje fordult az elnyomás kétségbejítő napjain.

(U. a. u. o. 93. lap I. bekezdés.)

. . . . ekkor szólt türelmesre intve Deák Ferencz, ki soha kétségbe nem esett a haza jövője iránt.

(U. a. u. o. 93. lap III. bekezdés.)

Nem engedett a nemzet szabadságából. Tudta, hogy csak a jog elévülhetetlen érvényére lehet támaszkodnunk, tudta, hogy csak a jog amaz égi nemtő, melyet el nem vehetnek tőlünk az önkény készséges teremtményei

Kimondotta a csüggedetlen kitartás jelszavát egyik hatalmas beszéde záradékában: hogy amely nemzet magamagát elhagyja, megérdemli sorsát.

De tudta ő a bölcsesség másik szavát is: »A király haragja a halál követe, de a bölcs férfiú lecsillapítja azt.

(Marczali: Pallas Lexicon 77. l. II. bekezdés.)

A nemzet és király közti bizalom alapját csakis jogaik kölcsönös tiszteletben tartása képezheti.

(L. I. emlékbeszéde Deák Ferencz fölött. Csongrád 1876. március 2. u. o. 93. l. IV. bekezdés.)

Fájdalom hosszú időt adott az okulni nem akaró önkény a fontolgotásra.

(L. I. emlékbeszéde Kossuth Lajos fölött. Orosháza, 1894. április 5. U. o. 116. l. II. bekezdés.)

. . . elalélt a nemzet, de felköltötte egy dördülés, mely megrázta a monarchiát és megrendítette oszlopszékeit, egy dördülés, amely ama mezőkön hangzott el, ahonnan zaklatóink jöttek vala.

A nemzet felébredt, de nem kelt föl.

Győzött a királyi ház iránti hűség, győzött Deák Ferencz mérséklete.

A nemzet fölébredt és megengesztelődék.

(L. I. emlékbeszéde Deák Ferencz fölött Csongrád 1876. március 2. U. o. 94. l. I. bekezdés.)

Deák szellemében született meg a kiegyenlítés terve.

(L. I. emlékbeszéde Kossuth Lajos fölött. Ó-Becse 1894. április 12. U. o. 144. l. VII. bekezdés.)

Deák ajkairól hallotta a nép két évtizeddel később a békének szózatát. —

(U. a. U. o. 145. l. I. bekezdés.)

Fátyolt vetettünk a multra, fátyolt vetett a felség is reá. A magyar nemzet visszatért oda, ahonnan Kossuth kiindult 1848-ban: az alkotmányos királysághoz, a hűséghez, a királyhoz, aki szent esküvel fogadta, hogy az ország alkotmányát megtartja sértetlenül és akinek szíve meg fogja az esküt tartani mindvégig.

És ez a ragaszkodás a királyi felséghez, amely újra ébredt 1867-ben, ez a magyar lojalitás a magyar állam boltívének kapcsoló köve, az a kapcsoló kő, amelyben az ellenkező hajlamú oldalaknak nyomása egyensúlyát leli. Ha e lojalitás elvész, akkor kiesett a boltozatból a kapcsoló kő, inognak a falak. Egy rendület s összeroskad, amit nemzedék gondja épített. Azért e kapcsolókőre, a magyar nemzetnek loyális érzületére, ragaszkodására ahhoz, akinek fejére tette első királyának koronáját, ehhez tértünk vissza nehéz kísértések után, fájdalmas tanításoknak fájó tanulsága nyomán.

(L. I. emlékbeszéde Deák Ferencz fölött. Csongrád, 1876. március 2. U. o. 95. l. II. bekezdés.)

Deák elévülhetlen érdeme, hogy a nemzet és fejedelme megtanultak együtt zokogni és együtt örülni.

(Marczali. Pallas Lexicon 77. lap II. bekezdés.)

Az alkotmányt és a nemzet létét erősítette meg, hanem lehetővé tette az állam kifejlődését is.

(L. I. Millenáris beszéde az ifjúsághoz. Szeged, 1896. június 8. U. o. 74. lap VI. bekezdés.)

Fényes palotát emelt a nemzet a törvényalkotóknak. Művészi diszú, királyi pompájú új palota csarnokait emelteti a király, fejedelmi méltósággal tekint le Mária Terézia királyi várlaka a nemzeti erő alapján bizton nyugvó országház magasba törő csucsiveire, s ahol Rákos mezeje a Dunát éri, onnan kö-

érinti a Dunát, onnét köszönti hódolattal a törvényhozás temploma a koronának szent hajlékát oda fenn, Budának várfokán! S addig, míg Buda áll, míg ezüst Dunának tükörén egy honfiszem pihen,¹⁾ gyümölcsözzék e tevékenység szüntelen, ne zavarja e viszonyt soha, semmi sem.

Ami mulandó volt benned, értünk élt, értünk hevült, nagy fia e honnak, ott nyugszik a sirbolt néma csendjében. Porlad, ami enyészendő volt benned, az enyészet ölében, szellemed visszatért a szellemek Urához. Elvesztettünk, nem vagy többé a miénk, Deák Ferencz, amióta a történelemé lettél. Oh, de hova tévelygek?! Valjon kié a nemzet története? A történelem a nemzet legszentebb kincse, a melyben alkotmánya gyökerezik, amelyből vigaszt merít szomorú napokban, tanulságot, békét munka idején, reményt az elnyomatásban, a történelem a nemzet dicsőségének tárháza, a nemzet legnagyobb büszkesége. Miénk a történelem, miénk vagy te is Deák Ferencz, nem vesztettünk el, midőn a történelemé lettél, büszkeségünk vagy, vigaszunk, reményünk a te szellemed, amely előtt áhitattal állunk meg dicsőségünk csarnokában, amelyhez fordulunk harcaink e nehéz napjaiban, amelyen megnyugvást talál a sokat hányatott hajós tévelygő szeme. Miénk a történelem, miénk vagy te is, a te szellemed, a melyhez eljárunk, mert

Csak törpe nép felelhet ős nagyságot
Csak elfajult kor hős elődöket;
A lelkes eljár ősei sirlakához
S gyűjt régi fényél új szövétneket.

(Garai.)

uj szövétneket, azét a hazaszeretetét, a melyet mindanyian szívünkben hordunk, tetteinkben nyilvánítunk!

1) Eötvös.

szönti hódolattal a törvényhozás temploma a koronának szent hajlékát odafönn, Budának várfokán.

(L. I. emlékezésede Deák Ferenc fölött. Csongrád, 1876 március 2. U. o. 95 l. III. bekezdés.)

Ami mulandó volt benned, értünk hevült, értünk élt nagy fia e honnak, ott nyugszik a koporsó néma csendjében. Porlad, ami enyészhető volt benned, az enyészet ágyán. Lelked visszatért a szellemek urához. Elvesztettünk téged, nem vagy többé a miénk, a történelemé levél. Nem vagy miénk? Vajjon kié a nemzet története? A történelem a nemzet legszentebb kincse, a melyben az alkotmány gyökerezik, amelyből vigaszt merít szomorú napokban, tanulságot békés munkálkodás idején, reményt elnyomatásban. Legszenetebb kincse a nemzetnek történelme, nemzeti dicsőség tárháza, a nemzet büszkesége. Miénk vagy Deák Ferenc, nem vesztettünk el téged, midőn a történelemé levél, büszkeségünk vagy, vigaszunk, reménységünk a te szent szellemed, amely előtt történelmünk dicsó csarnokában áhitattal állunk meg. Miénk a nemzet történelme, miénk vagy te is, mert

Csak törpe nép felelhet ősnagyságot,
Csak elfajult kor hős elődöket,
A lelkes eljár ősei sirlakához,
S gyűjt régi fényél új szövétneket . . .

Uj szövétneket, a lángoló hazaszeretet szövétnekét. Hazaszeretet gyúljon kebletekben, aminő benne lángolt.

Moral insanity.

Már a mult hét közepe táján tört ránk a képtelenségével meglepő hír, hogy a f. hó 18-án Deák Ferencz születésének századik évfordulója alkalmából, Baja város törvényhatósága által megtartott diszközgyűlésen Heller Richárd polgári iskolai igazgató és bizottsági tag által elmondott ünnepi beszéd plagium.

Nem vagyunk kárörvendők és soh'se kívánunk koeficiensei lenni a sorsüldözésnek, még ha azt önmaga ellen hivta is fel valaki, — de viszont nem hagyhat bennünket — a nyilvánosság organumát és képviselőit, — hidegen az, ha a közérdeknek, városunk méltóságának, sőt a társadalmi kötelességek legelemibb szabványainak durva sérelmét veti felszínre a tolakodó stréberség pretensiozus előnyomulása.

Könnyen felfogható érdeklődéssel és a bizonyosság utáni vágy érthető türelmetlenségével láttunk tehát a hír valódiságának kiderítéséhez.

És az eredmény nem örvendeztetett meg bennünket. Szomorú az és leverő!

Hulla szaga van szinte annak a közleménynek, mely erről lapunk más helyén beszámol, bemutatván Heller ur beszédét és a felhasznált forrásokat egymás mellett.

* * *

A gyöngye erkölcsi konstrukciót tébolyba kergette az esztelen hiúság, a feltűnésre törekvő tehetetlenség és a lopott szellemi fölény fitogtatásának beteges vágya.

Ott élt Heller Richárd igazgató úr mondvacsinált társadalmi magaslataink titokzatos atmoszférájában, hová az elfogultság áhitatával tekint fel a tájékozatlan szürke halandó.

Az ugynevezett köztiszteletben álló férfiak külső attributumainak csalóka nimbusza körítette magasra emelt homlokát, a felismerhetlenségig elburkolva a felületesen ítélező nagy közönség szemei elől lényének valódi értékét, egyéniségének igazi tartalmát.

Hiszen a klikknek egyik becézett

kedvence volt ő, akivel szívesen parolázott a főispán, a polgármester, Szutrély úr és a többi társadalmi előkelőség.

Hiszen egy tanintézetnek igazgatója, teljhatalmú Caesárja ő most is, aki aranyéremkeresztet is kapott valamiféle, a misticizmus homályába burkolt érdemei elismerésül, — vagy az egymás gyengességét pajtáskodás révén protezsáló korrupció közbenjárása folytán.

De ő nem tudott megelégedni a látzatnak ezekkel a köztiszteletet keltő kedvezéseivel.

Oratori dicsőségre vágyott, oda, a nyilvánosság babért termő, aranyozott rostrumára!

De hogy ezt a vágyát kielégíthesse, el kellett hagynia éltető levegőjét, az elburkoltság, a titokzatosság zónáját, a félreismert üres nagyságok meleg ágyát, ki kellett lépnie a csendes önimádás nyilvánosság kerülő légköréből, hogy ki tegye magát mindenképp jogos kritikájának.

Munkához fogott tehát, hogy ünnepi beszédet készítsen Deák Ferencz születésének századik évfordulójára.

Felkapott vedlett fantáziájának rozszul zabolt Pegazusára és amint ez kirúgta maga alól a józan gondolkodás biztos talaját, lovagja rémeset zökkenve bukott vissza az édes anyaföld szürke porába, hogy a szörnyű eséstől megrendült kicsiny agyveleje, nem rá szabott, ürességtől visszhangos kvártélyában.

Leszállt ezután nagyratörő lelkének — hite szerint — igazgyöngyöt termő mélységeibe: nem talált semmit, üres volt ott minden és sivár.

Végső kétségbeesésében invokációhoz folyamodott, nagy szellemeket hívott segítségül a nagy munkához. És amint égnek emelt arccal várta azok eszme és üdvhozó megjelenését, im, feltűnt előtte világosságot gyújtó szellemként, rabbi Löw Imanuel és Marczali Henrik — a könyves polcon.

Heuréka! Ezután már könnyen, szinte magától ment a munka — a fércelés nagy munkája!

És elkövetkezett a nap, a diszközgyűlés nagy napja, mely pálmát volt hozandó hősünknek és egy szép, tartalmas beszéd örömteljes gyönyörűségét nekünk.

Hát meg lett a pálma is, a gyönyörűség is, bele is iktatták mindkettőt a közgyűlés jegyzőkönyvébe, — de mindez csak egy napig tartott.

Csakhamar kitűnt, hogy ez az előkelő, okos, tudós ember hírében álló férfiú, cserépkolosszus volt csupán, mely kívülről gazdagon van csillogó mázzal bevonva, belül azonban tartalom nélkül való, üres és amely, mint silány göröncsér munka, az élet első valamire való terhe alatt összeroppant, hogy rémülten futottak el oldala mellől minden közönséget megtagadtak vele az önérdék bálványimádó parazitái . . .

Kitűnt, hogy ennek az úrnak az erkölcsi pondusz specifikuma pusztán eszmei fogalom.

Már hónapokkal az okt. 18-iki diszközgyűlés előtt felkinálta magát Hege-dűs Aladár polgármesternél az ünnepi beszéd elmondására és aztán nem restelt a maga és a törvényhatóság gyalázatára egy tisztán lopott beszédet elmondani a nagy nyilvánosság előtt.

Milyen szégyenletes dolog ez és milyen nevetséges!

Azt képzelte tán, hogy ilyen durva otrombaságon sem esnek nálunk keresztül az emberek?!

Olyan nagyon butává kicsinyelte le magában ennek a városnak a közönségét, hogy a maga tudását ránk nézve utólérhetlen magasságúnak tartotta — avagy a saját selejtes ismereteinek szűk látkörébe börtönözte be Baja város egész intelligenciáját, abban a vékonydongájú reményben, hogy az ő egykönnyvű tudásának egyedüli „kincses házat” mások nem ismerik?!

Azt hiszem Heller ur nem ismeri Aesopusnak a nagyravágyó csókáról mondott meséjét, mert különben — fölteszem — tartózkodott volna attól, hogy 2500 esztendő után a saját becses személyén próbálja ki annak örökkön élő igazságát. Elmondom hát!

Jupiter, az egykor hatalmas főisten, a madárvilág közóhajának eleget teendő, elhatározta, hogy királyt ad nekik. Legyen köztük király a legszebb madár. Látván a csóka, a többi diszes tollú madarak ünnepi készülődését, feltámadt benne a nagyravágyás ördöge, ám elszomorodva tekintett végig kopott ruházatán. Jó gondolata támadt azonban — csóka észhez méltó — és elhatározta, hogy amit a természet mostohasága megtagadott tőle, pótolni fogja azt — kendőzéssel, bécsi ronggyal. Összejárta hát az erdőt, mezőséget, s ami fényes, tarka tollat más madarak elhullattak, összeszedte, magára aggatta s így jelent meg a nagy Jupiter által királyválasztásra kitűzött diszgyűlésen. Ámulva tekintett a madársereg s maga Jupiter is a szép ismeretlen madárra s már-már királlyá nevezte őt, midőn egyszer csak dühösen rontanak rá az első meglepetésből magukhoz tért és a csalást, a plagiumot felismerő madarak, letépték róla az idegen tollazatot s ott állt a lármás gyülekezet előtt a megszegyenített — csóka.

Nos, Heller úr, Aesopus modern csókája, magára ismer-e?

Rabbi Löw Imanuel és Marczali Henrik visszavették öntől eltulajdonított tollait, micsoda ön most? Megmondjuk: disz és ünnepi csóka, tolvajszarka praedikatummal!

Pedig hej, más praedikátumot s talán még egy kis arany keresztet is várt ön készséges felkínálkozása jutalmául...

Dehát ismerje be: lélekhaborító, undort keltő, a város tisztességét, ethikai színvonalát a világ szemében leszállító plágium az, amit ön elkövetett s ennek a jutalma csak a teljes bojkott lehet.

Ugyan próbálja meg, hisz ért hozzá, tudna-e ön most már egy akkora szivacsot plagizálni, amelylyel ezt a szégyent önmagáról lemossa?!

A diákgyereket ilyenért, de ennél kisebb mérvű puskázásért kilöknék az iskolából s tán elsősorban s a legridegebb elbánással ön tette volna ezt! Hát a professzorral, az iskolai igazgatóval mi történjék? Milyen ábrázattal fog ön ezek után oda állni a katedrára, nevető tanítványai elé? Hiszen leolvashatja arcaikról, hogy önt kacagják!

Van-e önnek joga most már tudományról, erkölcsről praelegálni, a ki — enyhén szólva — egyszerűen s jogtalanul eltulajdonította mások szellemi kincsét!

Ámbár hiszen nyilatkozott ön s azt mondja, nem plágium a szónoki munkája, mert ön csupán „szép folyású beszédben“ akarta ismertetni a haza bölcsének közismert tevékenységét s ennek az eszméjének a szolgálatában törte fel és dézsmálta meg rabbi Löw Imánuel „szép és zengzetes“ kifejezéseinek kincsházát; — ellenben beismeri, hogy „az idézetek szokásos mérvét“ túlhaladta; — de viszont önérzetes hangon utasítja vissza a közönség megtévesztésére irányuló célzat gyanúját, mert hiszen „szép és zengzetes“ kifejezéseinek forrásait megnevezte; — és végül a forró tetten ért bűnös merészségével veti oda, hogy eljárását az elfogulatlanok ítéletére bizza.

Ugyan már no! Ne mókázzék!

Szívesen koncedáljuk önnek, hogy

ezt a „Nyilatkozat“-ot nem plagizálta, mert ilyen angol kórban szenvedő védekezést bizonyára nem irt még senki a világon. Elhisszük, hogy ez az egy az ön saját külön eszméje.

Azonban ki kell jelentenünk, hogy az, amit ön a diszközgyűlésen elmondott, beszédnek szép beszéd volt, de nem az ön beszéde!

Vagy azt hiszi ön, hogy ha Löw Imanuel és Marczali Henrik „szép és zengzetes“ kifejezéseit a saját egyéniségének értéktelen csirizével összekögitette, akkor azzal már mint saját beszédével dicsekedhetik?

Avagy „az idézetek szokásos mérvének“ egyszerű túlhajtása az csupán, mikor valaki egy beszédet innen-onnan összekapkod, de neki abban egyetlen árva gondolatocskája sincs?

Nem uram, mindezt plagizálásnak hívják!

Végül talán azt hiszi ön, hogy mindent jóvá tett, mindent rendbe hozott, midőn a plágium kipattanásának hírére megnevezte a kifosztogatott „Kincsház“-akat, mikor azok már úgyis ismeretek voltak előttünk?

Dehogy is!

Az ön ünnepi beszédéhez felhasználott források megnevezésének az lett volna az egyetlen helyes módja, ha kijelenti: „Én, tisztelt diszgyűlés nem voltam képes ünnepi beszédet készíteni, bár stréber módon ünnepi szónokká tóltam fel magam; Löw Imanuel és Marczali Henrik elmondták már az én gondolataimat, a melyek igen szépek, elmondom hát azokat önöknek én is!“

Ön ellenben nem ezt tette, hanem elmondott egy beszédet, mely elejétől végig plágium. Elmondta forrás megnevezése nélkül. Elmondta égneke forgatott áhítatos szemekkel, a legbelsőbb teremő indulattól remegő hangon, műlelkességgel. És leirta és elmondta mindezt nem citátumként, hanem a mondatok szórendjét sok helyütt megváltoztatva, itt-ott kihagyásokkal, tehát a közönség félrevezetésének világos célzatával.

És tudva ezeket, mégis valóságos triumfatori arccal fogadta a pártkülönbség nélkül özönlő gratulációkat — pedig jobban illet volna önhöz a szerénykedő farizeuskodás.

És hát ezek után és ezek dacára ön még hányveti módon az elfogulatlanok ítéletére mer hivatkozni, ahelyett, hogy meghúzná magát csendesesen diszbeszéd foltozó odujában!?

Hát nekünk semmi okunk az elfogultságra, elfogulatlanul ítélünk s ítéletünk ez:

Erkölcshben és gondolkozásban meghibbant embernek tartjuk azt, aki közgyűlési jegyzőkönyvben leendő megörökítésre szánt ünnepi beszédet plagizál és hosszas, két hónapi meditáció után nyilvánosan elmeri azt, mint sajátját mondani, nem gondolván meg, hogy plagizálása felfedezésének milyen borzalmasak lesznek a következményei.

Hogyan alkuszik meg ön ezek után iskolai igazgatói állásával, azt nem tudjuk, de annak idején szavunk lesz hozzá — de hogy a törvényhatósági bizottságban, melyre ekkora szégyent hozott, semmi helye többé, azt az ön eszével is felérheti.

A megörökítés céljából jegyzőkönyvbe

iktatott plagiumos diszbeszédét pedig *ki fogjuk onnan töröltetni*, hogy ez a botrány feledésbe menjen s Baja törvényhatósága elégtételt kapjon.

Ön pedig, diszszónok úr, le van tárgyalva

Dr. —y.

SZINHÁZ.

Viceadmirális.

1903. okt. 24

Egy Milöcker-féle poetikus zenéjű operettnak tapsolt közönségünk, mely estéről-estére buzgalommal megtölti színházunkat. A címszerep Boda Ferenczben talált, de nem valami szerencsés személyesítőre. A kellő betanulás hiánya erősen meglátszott ugy énekén, mint játékán, Szeraphine és Sibillina, a féltékeny testvérpárt Áldor és Gerlaci személyesítették és közöttük különösen az előbbit ez este valósággal ünnepelték. Hangja oly erősen tudott e szerepében kibontakozni, hogy valósággal gyönyörűséget keltett. Gerlaci ügyes játékát ezuttal is bőven megtapsolták. Németh (Mirabolante) oly pompás alakítást nyújtott, hogy hasonló sikeres fellépésre ebben a saisonban aligha emlékezünk. Kitűnő volt Némethné (Gilda) is ugy ének, mint játék dolgában, Falussy (Puntó) pedig egyenesen felülmulhatlan. Mihályfy Julia, Kovács, Ujváry csak fokozták a mai est sikerét, melyben nem csekély része volt még a Németh karnagy szakavatott vezetése alatt működő énekkarok bravuros, összhangzatos énekének.

A falu rossza.

1903 okt 25. d. u.

Népszinműirodalmunk e gyöngyének kiváló szépségeivel épen nem volt összhangzatos az a gyenge előadás, melyben egy-két szereplőt leszámítva, a darab színrekerült. Nagyon elhibázott dolog Finom Rózsit Bónis Margitra bízni, aki ezt a remek szerepet egészen elejtette. Hasonlóképp Katona Emilia Boriskáját is merész vállalkozásnak tartjuk. Csiszér Sári Bárti Tercsi szerepében elég ügyességgel mozgott. Annál nagyobb hatást értek el Baróthy Gonosz Pistája és Falussy Göndör Sándorja.

Bob herceg.

1903. október 25-én este.

Harmadszor ment ez a bájos operett újból zsufolt ház előtt.

Viceadmirális.

1903. okt. 26

Az operett ezuttal másodszer került színre telt ház előtt az első előadás szereposztásában.

Sili.

1903 okt 27.

Gerlaci Hermin társulatunk kiváló tehetségű fiatal soubrette énekesnője, aki közönségünknek majdnem esténként már annyi gyönyörűséget szerzett, megérdemelt ünnepelésnek volt részese. A megtelt nézőtér elismerésének minden jelével elhalmozta jutalomjátéka alkalmából. Zugó taps fogadta és vagy három szebbnél-szebb virágadományt nyújtottak fel színreléptekor. Természetesen brilirozott is a szó teljes értelmében ugyis mint bakfis, ugyis mint szép asszony, ugyis mint nagymama. Közvetlen nyomában volt siker dolgában Hegyessy Gyula, aki St. Hypothese, a mindig fiatalodó öreg úr szerepében oly fényes alakulást nyújtott, aminő a főváros színpadon is mindenkinek dicsőségére válhatik. Falussy Plinhardja is mindenben tökéletes volt. Csiszér a báró szerepét eleganciával és kiváló ügyességgel oldotta meg.

Annuska.

1903. okt 28.

Gárdonyi Gézának »A bor« genialis szerzőjének poeticus vigjátéka is az üde, friss, romlatlan falusi levegőben játszik és mindvégig lebilincselően kedves jeleneteivel szívbéli gyönyörűséggel tölti meg a hallgatóság lelkületét. A címszerep creálója, társulatunknak az egész színi saison alatt sajnálatosan

nélkülözött, tehetséges naivája: Szabados Gizi volt, a ki mesteriesen vonzó játékaival egészen kisajátította a maga számára nagy közönségünk határtalan tetszését. Kivüle Csiszér Sárika (Sári) mutatta be újból kiváló alakító képességét és vele együtt Baróthy (Nagyistván Péter), Falussy (Balog) Csiszér (Vass), Németh (János), Kovács (Plébános) és Simon Mariska (Kati szobalány) bravúrosan megjátszott szerepében a minden ízében sikerdús darabot méltó diadalra segítették.

Ripp Van Winkle.

1903 okt. 29.

Falussy Istvánt a társulat genialis fáradhatlan baritonistáját ünnepelte a közönség, mely elismerése jeléül babér koszorúval, virággal stb. lepte meg a jutalmazottat, színpadra léptekor pedig kitüntető tapssal fogadta. A cimszerep bőséges alkalmat is nyújtott ének és játékbeli képességeinek csillogtatására. Különösen az öreg Ripp szerepében nyújtott valóban értékes alakítást. Lisbethet Áldor Juliska személyesítette és egy-két énekszámától eltekintve tetszetősen játszta végig szerepét. Kis szerepükben Boda (Arrien), Németh (Dorsick), Ujváry (Nick), Katona Emilia (Katrina), — ez utóbbi kellemes kis hangjával, és gondos játékaival, — keltettek figyelmet. Stein Rózsika és Rollberg Dezső kised szerepüket végtelen kedvességgel énekeltek. Az énekkarokon a gondos betanítás nyoma látszott.

HIREK.

Személyi hírek. Dr. Reich Aladár orsz. képviselő f. hó 26-ika óta a fővárosban tartózkodik. — Gróf Festetics Andor a vidéki színiélet felügyelője f. hó 29-én városunkban időzött.

Esküvő. Sonkután Sándor a bajai kir. járásbíróság aljegyzője f. évi november 14-én vezeti oltárhoz Kresz Vilma urhölgyet Aradon.

Baja mindent megszavaz! A f. hó 8-iki közgyűlés egyik bár nem nagy jelentőségű tárgya volt a kereskedelmi miniszter leirata az utmesteri iskolákhoz való hozzájárulás tárgyában. A tanács javaslata szerint, melyet a közgyűlés többsége magáévá tett, Baja városa nagyobb összeggel ezen ránk nézve fölösleges intézményhez hozzájárult. Most értesülünk, hogy Szabadka a miniszter ezen kérelmét, hogy az iskolákat anyagilag támogassa, nem tartotta teljesíthetőnek. Hát a mit a gazdag Szabadka nem tesz meg, azt megteheti, ez a mi szegény városunk?

Közgyűlés. A gyümölcsészeti egyesület nov. 8-án, vasárnap d. e. 11 órakor tartja a városi székház 2. számú termében az ezen évi rendes közgyűlését s ha ez a tagok részvétele miatt megtartható nem volna, úgy a gyűlés nov. 15-én lesz ugyanott s ugyanazon időben, határozatképességgel a megjelent tagok számára való tekintet nélkül.

A bajai izr. hitközség kórházi főorvosává dr. Róna Dezsőt választotta meg.

Alkalmi kuplé. Lapunk tavaszi költemény írója végleg szakított a tavasszal s átlépett a kuplé-szerzés himes mezejére. Elrettentő példakép leközlökük legelső szerzeményét, melyet Pomponius-Németh Jánosnak kellett volna elénekelnie a Bob hercegben. Hogy miért nem énekelte el? Valószínűleg azért, mert félt, hogy vagy őt, vagy a rossz vers szerzőjét lincseli meg a közönség. Ime a kuplé:

A napokban tartották meg
Deák Ferencz ünnepét,
Városszerte ünnepelték
Nagy bölesünknek nagy nevét.
Ifju, öreg, seregestül
Közgyűlésre sietett,
Hogy hallgasson dicsőítőt
Szép ünnepi beszédet.
El is mondta a diszszónok,
A mi szép és zamatos,
De nem volt e *löv*, de nem volt e *löv*
Nem volt elővigyázatos.

Eljegyzés. Incédi Ákos eljegyezte f. hó 29-én Kollár István kedves, szép leányát Juliskát.

Szeremle község Dr. Kuzman Oszkár bajai orvost, községi orvossá választotta.

A főorvos tolvaja. Dr. Reisz kórh. sebészeti főorvosnak a héten eltűnt a kabátjából 600 korona készpénze és ugyanekkor megszökött Bukovác Antal kórházi szolga is. Természetes, hogy a gyanú feléje irányult. Tegnap dr. Hétyényi Pál vizsgáló-bíró Bukovác házánál házkutatást tartott. Az eredmény meglepő volt. Egész patikát találtak ott. Porokat, szublimátokat, mindenféle orvosságot, kötőszereket, orvosi műszereket, hőmérőket, gummicsőveket és az Isten tudja még mi mindent. Egyik szolgának eltűntek a ruhái, ezt Bukovác szalmazsákja alatt találták meg. Bukovácot vasárnap a bírósághoz kísérte a rendőrség.

A szobaleány sibillája. Weidinger Benő helybeli kereskedőnek van egy igen csinos Schmidt Julis nevű szobalánya. Ez a kicsi szobalány arra volt kíváncsi a minap, hogy sokáig él-e, tehát kártyát vettetett magának egy cigányasszonnyal. A cigányasszony először kirakta a kártyát s elkezdett gajdolni:

Dela, dela saszytar men,
Trada tu dsjungiben,
Pcanda naha laszesipen,
The miszaha mudaren!

Mikor ezzel is kész lett, végig nézett a kirakott kártyákon, egyszerre csak felsikoltott: — Jezus, Marja, József! A tökkirály!

— Jaj ne rémitgessen! Mit jelent a tökkirály?

— A tökkirály magába semmit, hanem mellette van a zöldkirály is, s ez azt jelenti, hogy vagy te bucsuzol el az eszedtől, vagy az bucsuzik el tőled.

— Csak nem bolondultam meg, hogy megbolonduljak.

— No majd meglátod!

A leány egy darabig ügyet se vetett a dolgra, de később annyit foglalkozott vele, hogy már maga is azt hitte, hogy az esze bucsuzófélben van tőle. Ebbeli meggyőződésében vasárnap öngyilkossági kísérletet követett el, és pedig úgy: ecetben kénes gyufát oldott fel s azt megitta. Tettét szerencsére még idejekorán észrevették s így sikerült őt megmenteni: — Bizony itt volna már az ideje, hogy az ilyen világeselő banda garázdálkodásának véget vessen a rendőrség.

A bajai gyümölcsészeti egyesület megküldte lapunknak 1902. év október hó 1-től 1903. év szeptember hó 30-áig terjedő évi z á r s z á m a d á s á t, melyet 1169 kor. 27 fill. fölösleggel zártak le, továbbá vagyoni kimutatását, mely 68.148 kor. 53 fill. tényleges vagyont tüntet fel. — Szép eredmény, aránylag ily rövid idő alatt!

Rákóczy napja Zomborban. A város polgársága, a hatóságok, testületek és a tanuló ifjuság és tanáraik részvétele mellett fényesen ülte meg Rákóczy emlékezetének ünnepét október 24. és 25-én. Szombaton este a Rákóczy-induló hangjai mellett kettős sorral hosszú lampionos menet indult ki a városháza udvaráról és hazafias dalokat énekelve vonult végig a körutakon. A házak ablakai, merre a menet zászlók alatt elvonult, a városháza és a megyeháza is, fényesen ki voltak világítva. Önkéntes tüzoltók voltak a felvonulás élén. A Szentháromság térre visszatérve a városház tornyának erkélyéről Vadas Feri tároga-tón kurucz dalokat játszott igen szépen. Vasárnap Fejér Gyula apát plébános fényes segédlet mellett ünnepélyes szent misét mondott, melynek végeztével a fellobogóztott városházának szorongásig megtelt nagy termében folyt le az ünnepély. Vértesi Károly ügyvéd, a rendező bizottság elnöke, lelkes megnyitó beszéddel kezdte meg az ünnepély sorozatát. Trischler Károly árvaszéki ülnök saját ódáját hatással szavalta el, Rác Soma tanár ragyogó ékesszólással mondott ünnepi beszédet. A kaszinói dalárda kurucz dalokat énekelte köztetés mellett. Az iparos dalárda által szabatosan énekelte Hymnus és a városi zenekar játéka zárta be az ünnepélyt. Este hölgyek részvételével a Polgári Kaszinóban diszvacsera volt, melyen a március 15-iki serleggel a kezében Ruday Gerő hittanár méltatta egy hatásos beszéddel a nap jelentőségét. Vacsera után tánc következett.

Ipari szakrajztanfolyamok. Az ipari szakrajztanfolyamok fémipari csoportja Schmidt Ferencz gépgyáros úr vezetése alatt nov. 8-án, építőipari csoportja pedig Bocskay Kristóf tanár úr vezetése alatt nov. 28-án fogja működését megkezdeni. A tanítás díjmentes, résztvenni óhajtok nov. 8-ig a belvárosi tanonciskola igazgatóságánál jelentkezhetnek.

Óvás tisztességtelen versenytől. Mint minden hirneves cégnek, a világhírű Singer Co. varrógép cégnek is sokat kell a versenyvel küzdenie, amely a nevezett cég hírnevét a »Singer« név kizsákmányolásával igyekszik tisztességtelen uton kihasználni. Ezen tényvel szemben különös jelentőséggel bír, hogy rövidesen ezelőtt a m. kir. kereskedelmi miniszter ur a nevezett cég által »javított Singer-varrógépek« hirdetése végett egy versenyeg ellen folyamatba tett iparkihágási ügyben ezt a hirdetést és ezt a jelölést megengedhetlennek és büntetendőnek jelentette ki, mert nem a Singer Co. gyárából eredő gyártmányoknak illetően megjelölése a Singer Co. által forgalomba hozott eredeti Singer-varrógépek hírének és forgalmának kárt okozhat. A vevőközönségnek azonban ez az eset ismét óvasul szolgálhat az ilyen tisztességtelen ajánlásokkal szembeni állásfoglalásra. Mindenki, aki eredeti Singer-varrógépet óhajt venni, győződjék meg tehát saját érdekében és vásárolja azt a Singer Co. egyik üzletében, amilyen majdnem minden nagyobb városban van.

Ingyen gyümölcsfák kiosztását gyümölcsészeti egyesületünk a f. é. és hó 23-án megtartott választmányi gyűlésen elhatározta és 1900 drb. fának a f. é. őszén való kiutalványozására az elnökségnek megadta. Azok, akik ily fákra igényt tartanak f. é. november 3-tól d. e. 10—12 óráig jelentkezhetnek Czirfusz Ferencz (Kaszárnya) u. 33. házban.

Madárházak. Szinte biztosra vehető, hogy a gyümölcsészeti egyesületnek az éneklő madarak védelme érdekében megindított mozgalmat siker koronázza, mert a két hét előtt megnevezettek kivül még a következők állítanak madárházakat az éneklők védelmére: Hesser Gyula, Vágó Rezső, özv. Perczel Miklósné, Gáspár János, Szaday Kálmán, özv. Eötvös Nándorné, Eckert István, dr. Hegedűs Aladár, Bernhardt Ernő, Kovács Andor, Balka Géza, dr. Bernhardt János, dr. Koller Imre, dr. Boros József, Lovas József, Túry Mátyás, Szutrély Lipót, dr. Klenáncz György, Peschke Károly, Reich Salamon, Szabó Sándor, Szabay Ferencz, Tausig Jakab és Tomcsányi Sándor.

Pályázat mértékhitelítői állásra. A polgármester évi 1200 kor. fizetéssel és szabadlakással javadalmazott mértékhitelítői állásra pályázatot hirdet. Pályázni lehet nov. hó 3-ig. A kérvények Schmausz Endre főispánhoz Szabadkára nyújtandók be.

Nagy lopás. Az elmúlt éjszaka vakmerő lopás történt a városunkban. Eberhard György új-utcai lakos a báttaszéki vásárról kedden este érkezvén haza, az árúkat, egy nagy és nehéz láda cipőt, lerakott a kocsirol. Mikor reggel fölébredtek, legnagyobb rémületükre az egész körülbelül 400 korona értékét képviselő árúnak csak a hült helyét találták. Az árúkat vakmerő tolvajok érthetetlen módon elvitték. Eberhard a rendőrségnél panaszt tett és a rendőrség most folytatja a nyomozást.

Ellopott ezüst óra. Spitzer Géza, helybeli lakos jelentést tett a rendőrségnél, hogy egy időközben Bajáról távozott lakatos-legény, szobájából elvitte ezüst óráját és láncát.

Harc a gyermekért. Érdekes ügyben ítélték e hó 27-én a bajai királyi büntető bíróság. Zority István bikityi lakos, amint egy izben már megirtuk, különválva él feleségétől, de gyermekét nem adta oda az asszonynak. Az anya mindent elkövetett, hogy gyermekét megkaphassa, de hiába. Nemrég az após Mándity István elment a gyermekért. Ebből nagy ribillió lett. Oda jött Mándity segítségére Babity Antal is, a szorongatott apa segítségére pedig öcsöce, Zority János, ki Babityot késével megszurta. Ezért a bíróság ma ítélte Zorityot 8 napi fogház elszenvedésére és 20 korona pénzbírságra.

A fia gyilkosa. Egy 76 esztendő szeremlei embert hozott kedden a bírósághoz az ottani csendőrség. Szörnyű bűn terheli az élete alkonyán lévő embert. Kis Balog János vasárnap este szóváltásba elegyedett a fiával és perlekedés közben felkapta a fejszéjét és azzal olyat sulytott 42 esztendő fia fejére, hogy az széttűzött koponyával rogyott össze. Kis Balog Jánost elfogta a csendőrség és kedden átkísérte a bajai bírósághoz.

Gyilkosság. A Dsida-Borota pusztán a napokban a korcsmában a legények mulatozás közben összekülönböztek, mely alkalommal Kollár Mihályt Somogyi Márton késsel agyon-szurta. A tettest a csendőrség elfogta és az almási járásbíróhoz börtönébe kísérte.

Leszakadt mennyezet. Bács-Madarason majdnem végzetessé vált baleset történt tegnapelőtt. Spitzer Zsigmond ottani kereskedő a nyáron új házat építtetett, melyben üzlet is van. Tegnapelőtt, ahogy bezárták az üzletet, a bolt feletti mennyezet óriási robajjal leszakadt.

Irtózatoss tűz. K. vidéki városban nemrég egy szeszgyáros háza kigyulladt. A tűzoltóság tilalma dacára a tulajdonos berohan a veszélyes tűzbe, hogy pénzesládáját megmentse. A hatalmas lángok és a türheterlen füst azonban nem engedték, hogy a kétségbeesett ember a ház hátsó részében levő lakószobájába behatolhasson. Vissza kell térnie és már-már ingadozik alatta a roskadó épület, midőn szerencsésére, kapaszkodás közben megakad az ajtóra szögezett levélszekrényben, melyet kezében görcsösen tartva, lezuhan a földre. Az irtózatoss tűz egész vagyonát elhamvasztotta s nem maradt egyebe, mint az a pár értéktelen üzleti levél, mely a levélszekrényben volt és köztük Török A. és Tsa bankház, — Budapest, VI., Terézkörút 46. sz. — levele, mely egy megújítási sorsjegyet tartalmazott. Még alig tért magához az óriási csapás hatása alól, midőn azon kellemes hirt hozta a tűz által szerencsétlenné tett és tönkrement gyárosnak a táviró, hogy a furesa módon megmentett sorsjegy megnyerte a 600.000 koronás nagy jutalmat.

A bajai általános ipari munkás önképző-egyesület 1903. évi november hó 8-án a Barány Szálloda nagytermében saját pénztára javára, tánccal és műkedvelő előadással egybekötött alakuló ünnepélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. A zenét Danki Laci hírneves zenekara szolgáltatja. Helyárok: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., földszinti állóhely 60 fill., karzati ülőhely 40 fill., karzati állóhely 30 fill. Jegyek előre válthatók: Pock József úrnál a főtéren, hol a »Népszava« is kapható. Szegfű Gyula ur fodrász üzletében a főtéren és a bizalmi férfiaknál. Este a pénztárnál, a karzati jegy kivételével, minden jegy 20 fillérral több. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Műsor: »Marsellaisse.« Gáspár Imrétől. Előadja az egyleti dalárda. »A kikelet.« Csizmadia Sándortól. Előadja Ferro József. »Fel a zászlót« előadja a dalárda. »Király álma.« Móroc Jenőtől. Előadja Jung Jakab. »Munkás-hymusz.« előadja a dalárda. »Az országgyűléshez.« Migraitól. Előadja Fábrik József. »Munkás riadó.« Gáspár Imrétől. Előadja a dalárda. »Keresem az Istent.« Ábrányi Emiltől. Előadja Jung Jakab. »A munka diadala.« Szinmű egy felvonásban Králik Ferencztől. Személyek: Tőkés, Ribár Lázár. Munkás, Jung Jakab. Szociáldemokrata nem-tője. Kákonyi Erzsike k. a.

Felhívás. A bajai általános ipari munkás önképző egyesület alapszabályait a Belügyminiszterium jóváhagyási záradékkal ellátta s e célból 1903. évi november hó 8-án, délután 2 órakor, a »Barány Szálloda« nagytermében nyilvános alakuló közgyűlést tartunk. Napirend: 1) Az ideiglenes tisztikar beszámolója. 2) Az egyesület célja és haszna. 3) Az alapszabályok ismertetése. 4) Az ideiglenes tisztikar felmentése és az új tisztikar megválasztása. 5) Indítványok. 6) Tagok felvétele. Továbbá felkéretnek mindazon tisztelt Polgárok, kik ezen humánus és nemes törekvéseinket szolgáló egyesületünket támogatni óhajtják mint alapító vagy pártoló tagok, a legnagyobb tisztelettel fogadjuk becses támogatásukat, miértis tömeges megjelenést kérünk.

Az egyesület ideiglenes vezetősége.

Szintársulatunk értesülésünk szerint f. é. november hó 5-én fejezi be a bajai színi évadot és innen téli állomáshelyére, Szabadkára indul.

Tolvaj vándorcigányok. Egy egész csapat vándorcigányt kísérték a városban végig a csendőrök szerdán délután. A rend őreivel úgy kerültek ellentétbe, hogy egy baracska házba behatoltak és erőnek erejével el akarták vinni a házból az ágyneműeket. Csak nagy nehezen tudták a csendőrök őket felvilágosítani, hogy az »enyém és tied« között valami kis különbség is legyen.

Csak a fejét akarta levágni. Bóna Mihály napszámos e hó 20-án — bona fide — át akart menni Bankhart István béres földjén, hogy szőlejeig egy jókora utat megtakarítson. Ebbeli szándékát azonban Bankhart észrevette és Bóna után futott, miközben azzal kecsegtette őt, hogy ha eléri, Keresztelő szt. János sorsára jut, vagyis feje fog vésni. Bankhart utol is érte a martir-jelöltet, de fővétele nem került a dolog, mert Bóna martírrá avatása ellen egész határozottsággal tiltakozott. Bankhart azonban nem szívesen mondott le kedvenc tervéről, azért a közelben levő Pali fiát hívta segítségül. A legény tüstént ott termett s az ostornyél boldog végével addig verte Bonát, míg össze nem rogyott. A fiu most egész kedélyesen megkérdezte az apját:

— Papuskám, nincs nálad egy kés? ki szeretném venni a gazembernek a pajsliját.

— Ejnye de sajnálom; otthon felejtettem.

Igy menekült meg Bóna a biztos haláltól.

Bóna egy hétig a kórházban feküdt s csak most tette meg a feljelentést az apa és fiu ellen.

Kinyomozott subatolvajok. Megemlékeztünk lapunk m. heti számában arról, hogy egy béreghi sokác kocsijáról, amíg az a Nikolausz-féle ügyvédi irodában járt, lelopták a subáját. A tolvajokat Pósa Kálmán és Tokodi János kőműves személyében a rendőrség kinyomozta.

A halas-bácsalmás-rigyicai vasut műtanrendőri bejárása. A kereskedelemügyi miniszter a halas-bácsalmás-rigyicai helyi érdekű vasut ideiglenes megnyitása céljából elrendelte a vasut műtanrendőri bejárását. A műtanrendőri bejárás folyó évi október hó 29-én déli tizenkét órakor a kiskunhalasi vasuti állomáson vette kezdetét.

Felhívás. Vettük a következő sorokat: Felkérjük azon tisztelt urakat, kik a borfogyasztási ügyben az aláírások megszerzését elvállalták, hogy az ipartestület hivatalában mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Ahol is aláírásokat, a hivatalos órákban már eszközölni lehet.

Végrehajtó bizottság.

Öngyilkossági kísérlet a bács-almási község háza fogházában. Bács-almási levelezőnk írja: Folyó hó 22-én az esteli órákban Prikidanovits János bács-almási lakos afölötti elkeseredésében, hogy nagyatyja őt vagyonában megörökíti és hogy édesanyját Simon nevű bátyja folyton üldözi, ijesztésként ezekre forgópisztolyt szegezett és lelővéssel fenyegette őket. Ezek az esetről jelentést tettek a rendőrségnél, mely az esetleges baj megátlása végett a község házához kísérte s a fogházba zárta. Prikidanovits azonban 23-án délelőtt egy észrevétlen pillanatban nadrágmadrágjával az ajtó sarkára felakasztotta magát. Még idejekorán észrevették s így az öngyilkosságot megakadályozták. De mint-hogy nagyobb sérüléseket ejtett magán, haza, anyjához kísérték, aki most ápolja.

Deák-ünnep az iskolában. Ifju barátunk, Bandika, második osztályba jár és mivelhogy még egyszer sem volt alkalma megbukni, egész családja módfelelt büszke rá. Az édesanyja pláne meg merne esküdni, hogy valami

zseni-eszű ember lesz a kölyökből. Ugy becsapja néha a tulajdon édesapját, mintha nem is ügyvéd hanem abécé-tanuló kis pajtás volna.

Ez a Bandi gyerek tehát komoly képpel került haza az iskolából és ez volt a legelső kérdése az öreg dadájához:

— Náni néni, reggel öt órakor még sötét van?

— Akkor kezd virradni, lelkecském.

— Hát akkor engem fél ötkor költsön fel holnap.

— Már minek költeném? angyalkám. Hiszen akkor még a kakas is alszik . . .

— De költsön fel, ha mondom, — ismételte Bandika akaratosan és majdnem pityergőre állt már a szája.

— Jó, jó rajtam ne muljék, — mentegetőzött az öreg dada.

Természetesen mi sem egyszerűbb, mint hogy Náni nének eszébe sem jutott legjobb álmából verni föl a gyereket. Pompásaan is aludt egészen hétig, amikor egyet rugott, kitörülte az álmod szeméből és majd hogy nem két kézzel esett az öreg dada kontyának.

— Nem megmondtam, hogy öt órakor költsön fel?

— Jesszus Mária! — tetette magát a vén cseléd.

— Már most hogy megyek Deák-ünnepélyre? — siránkozott Bandika.

— Óh, odaér még hatszor is az ifiur!

— De mikor a tanító ur meghagyta, hogy sötétben kell megjelenni!

Fischer Lipót utódai helybeli jónevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy **női divatickei** (csipkék női kelengyék részére, ruhadíszek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olcsó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehérneműekben, harisnyákban, cipőkben, disztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolcsóbb árban bocsátja áruba.

A cég továbbá azt a bámulatos előnyt nyújtja t. vevőinek, hogy 20 korona összegű készpénzbevásárlásnál teljesen ingyen készít el bármely arckép után életnagyságú mellképet művészi kivitelben.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtátkát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak neven és arcképpel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszertára a Szent-Háromság-hoz Baján.

651. sz.

1903. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai kir. járásbíró 1903. Sp. I. 309/3. számú végzése következtében Dr. Fehér János bajai ügyvéd által képviselt Hildenstab Antal javára Dr. Gaál Ernő ellen 158 kor. 36 fill. s jár erejéig 1903. évi október hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2400 kor. becsült következő ingóságok, u. m. 12 jármos ökor nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bajai kir. bíróság 1903. évi V. 776/2. számú végzése folytán 158 kor. 36 fill. tőkekövetelés ennek 1903. évi augusztus hó 25. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 89 korona 20 fillérben bírólilag már megállapított költségek erejéig a réti pusztán leendő eszközölésére 1903. évi november hó 9-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baján, 1903. évi október hó 24. napján.

Horánszky László

kir. bírósági végrehajtó.

NYILT TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém Baja város mélyen tisztelt közönségét értesíteni, hogy helyben, **az Erzsébet királyné-utcában levő volt Mészáros-féle** házában a mai kor igényeinek megfelelően egy

fényesen berendezett

pálinka-, bor- és sör-kereskedést

nyitottam. Raktáron tartom a legfinomabb **barack-, törköly- és szilva-pálinkákat**, úgyszintén bel- és külföldi **tea-rumokat**, mint **ananasz, braziliai, cuba és jamaikát**, a melyekre különösen felhívom a mélyen tisztelt intelligens közönség szíves figyelmét. Bel- és külföldi **cognacjaim** minőség és ár tekintetében versenyen kívül állanak. Raktáron tartom a legkittünőbb **asztali- és pecsenye borokat**, valamint **szegedi buckai borokat, sört** pedig kizárólag elsőrendű **kőbányait** tartok.

Egyedüli törekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönséget szolid, pontos és jó kiszolgálásom által üzletem részére megnyerjem, miért is esedezem kegyes pártfogásukért és vagyok

kiváló tisztelettel

özv. **Lusztig Jakabné.**

ISKOLAI CÉLOKRA
minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

548 EF és F szürke

legfinomabb acél, kítűnő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapítatott 1843-ban.
Minden írószer-kereskedésben kapható.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népnek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennék ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked írok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fent megénekelt „**EMKE**” levélpapíros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papirkereskedésben.

30-30

Bírósági árverés útján eladatik 2 lakóház.

A tek. kir. járásbíróság telekkönyvi hivatalában nov. hó 7-én
Attila-utca 14. sz. Azelőtt régi fürdő-utca. Kikiáltási ár 4800 kor.
Gróf Batthány Lajos-u. 20. sz. Azelőtt Gyász-u. Kikiáltási ár 7200 kor.

ZONGORÁK, CIMBALMOK,
HEGEDŰK,
csakis első rangú gyártmányok
Wagner Antalnál Baján.

●● Pártoljuk a honi ipart! ●●

A legjobb
Író ténták „**STELLA**” védjeggyel
Másolható ténták „**STELLA**”
Színes ténták „**STELLA**”
Tusoldat „**STELLA**” védjeggyel

készülnek a „**STELLA**” vegyészeti gyárban

—● B U D A P E S T E N . ●—

Főraktár:
Ifj. WAGNER ANTAL papirkereskedésben
—● B A J A . ●— 52-25

●● Pártoljuk a honi ipart! ●●

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

Pártoljuk a honi gyártmányokat!

REISZ és PORJESZ
BÚTORGYÁRA
BÉKÉSCSABA.

Nagyvárad,
Fiók-telepek: **B A J A,**

Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház).

MODERN BÚTOR.
TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.
Legolcsóbb gyári árak.
Mindenféle diszitő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.
Ugyanott egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik.

A fia gyilkosa. Egy 76 esztendő szeremlei embert hozott kedden a bírósághoz az ottani csendőrség. Szörnyű bűn terheli az élete alkonyán lévő embert. Kis Balog János vasárnap este szóváltásba elegyedett a fiával és perlekedés közben felkapta a fejszét és azzal olyat sulytott 42 esztendő fia fejére, hogy az széttúzott koponyával rogyott össze. Kis Balog Jánost elfogta a csendőrség és kedden átkísérte a bajai bírósághoz.

Gyilkosság. A Dsida-Borota pusztán a napokban a korcsmában a legények mulatozás közben összekülönböztek, mely alkalommal Kollár Mihályt Somogyi Márton késsel agyonszurta. A tettest a csendőrség elfogta és az almási járásbíró bíróság börtönébe kísérte.

Leszakadt mennyezet. Bács-Madarason majdnem végzetessé vált baleset történt tegnapelőtt. Spitzer Zsigmond ottani kereskedő a nyáron új házat építtetett, melyben üzlet is van. Tegnapelőtt, ahogy bezárták az üzletet, a bolt feletti mennyezet óriási robajjal leszakadt.

Irtózatoss tűz. K. vidéki városban nemrég egy szeszgyáros háza kigyulladt. A tűzoltóság tilalma dacára a tulajdonos berohan a veszélyes tűzbe, hogy pénzesládáját megmentse. A hatalmas lángok és a türheterlen füst azonban nem engedték, hogy a kétségbeesett ember a ház hátsó részében levő lakószobájába behatolhasson. Vissza kell térnie és már-már ingadozik alatta a roskadó épület, midőn szerencsésére, kapaszkodás közben megakad az ajtóra szögezett levélszekrényben, melyet kezében görcsösen tartva, lezuhan a földre. Az irtózatoss tűz egész vagyonát elhamvasztotta s nem maradt egyebe, mint az a pár értéktelen üzleti levél, mely a levélszekrényben volt és köztük Török A. és Tsa bankház, — Budapest, VI., Terézkörút 46. sz. — levele, mely egy megújítási sorsjegyet tartalmazott. Még alig tért magához az óriási csapás hatása alól, midőn azon kellemes hírt hozta a tűz által szerencsétlenné tett és tönkrement gyárosnak a táviró, hogy a furesa módon megmentett sorsjegy megnyerte a 600.000 koronás nagy jutalmat.

A bajai általános ipari munkás önképző-egyesület 1903. évi november hó 8-án a Bárány Szálloda nagytermében saját pénztára javára, tánccal és műkedvelő előadással egybekötött alakuló ünnepélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. A zenét *Danki* Laczi hírneves zenekara szolgáltatja. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., földszinti állóhely 60 fill., karzati ülőhely 40 fill., karzati állóhely 30 fill. Jegyek előre válthatók: *Pock* József úrnál a főtéren, hol a »Népszava« is kapható. *Szegfű* Gyula ur fodrász üzletében a főtéren és a bizalmi férfiaknál. Este a pénztárnál, a karzati jegy kivételével, minden jegy 20 fillérral több. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Műsor: »Marsellaisse.« Gáspár Imrétől. Előadja az egyleti dalárda. »A kikelet.« Csizmadia Sándortól. Előadja *Ferro* József. »Fel a zászlót« előadja a dalárda. »Király álma.« Mórocz Jenőtől. Előadja *Jung* Jakab. »Munkás-hymnus.« előadja a dalárda. »Az országgyűléshez.« Migraitól. Előadja *Fábik* József. »Munkás riadó.« Gáspár Imrétől. Előadja a dalárda. »Keresem az Istent.« Ábrányi Emiltől. Előadja *Jung* Jakab. »A munka diadala.« Szinmű egy felvonásban Králik Ferencztől. Személyek: Tökés, *Ribár* Lázár. Munkás, *Jung* Jakab. Szociáldemokrata nemtője. *Kákonnyi* Erzsike k. a.

Felhívás. A bajai általános ipari munkás önképző egyesület alapszabályait a Belügyminisztérium jóváhagyási záradékkal ellátta s e célból 1903. évi november hó 8-án, délután 2 órakor, a »Bárány Szálloda« nagytermében nyilvános alakuló közgyűlést tartunk. Napirend: 1) Az ideiglenes tisztikar beszámolója. 2) Az egyesület célja és haszna. 3) Az alapszabályok ismertetése. 4) Az ideiglenes tisztikar felmentése és az új tisztikar megválasztása. 5) Indítványok. 6) Tagok felvétele. Továbbá felkéretnek mindazon tisztelt Polgárok, kik ezen humánus és nemes törekvéseinket szolgáló egyesületünket támogatni óhajtják mint alapító vagy pártoló tagok, a legnagyobb tisztelettel fogadjuk becses támogatásukat, miértis tömeges megjelenést kérünk.

Az egyesület ideiglenes vezetősége.

Szintársulatunk értesülésünk szerint f. é. november hó 5-én fejezi be a bajai szini évadot és innen téli állomáshelyére, Szabadkára indul.

Tolvaj vándorcigányok. Egy egész csapat vándorcigányt kísérték a városon végig a csendőrök szerdán délután. A rend őreivel úgy kerültek ellentétbe, hogy egy baracska házba behatoltak és erőnek erejével el akarták vinni a házból az ágyneműeket. Csak nagy nehezen tudták a csendőrök őket felvilágosítani, hogy az »enyém és tied« között valami kis különbség is legyen.

Csak a fejét akarta levágni. *Bóna* Mihály napszámos e hó 20-án — bona fide — át akart menni Bankhart István béres földjén, hogy szőlejeig egy jókora utat megtakarítson. Ebbeli szándékát azonban Bankhart észrevette és Bóna után futott, miközben azzal kecsgettette őt, hogy ha eléri, Keresztelő szent János sorsára jut, vagyis feje fog vésni. Bankhart utol is érte a martír-jelöltet, de fővételre nem került a dolog, mert Bóna martírrá avatása ellen egész határozottsággal tiltakozott. Bankhart azonban nem szívesen mondott le kedvenc tervéről, azért a közelben levő Pali fiát hívta segítségül. A legény tüstént ott termett s az ostornyél boldog végével addig verte Bonát, míg össze nem rogyott. A fiu most egész kedélyesen megkérdezte az apját:

— Papuskám, nincs nálad egy kés? ki szeretném venni a gazembernek a pajsliját.

— Ejnye de sajnálom; otthon felejtettem.

Igy menekült meg Bóna a biztos haláltól.

Bóna egy hétig a kórházban feküdt s csak most tette meg a feljelentést az apa és fiu ellen.

Kinyomozott subatolvajok. Megemlékeztünk lapunk m. heti számában arról, hogy egy béreghi sokác kocsijáról, amíg az a Nikolausz-féle ügyvédi irodában járt, lelopták a subáját. A tolvajokat *Pósa* Kálmán és *Tokodi* János kőműves személyében a rendőrség kinyomozta.

A halas-bácsalmás-rigyicai vasut műtanrendőri bejárása. A kereskedelemügyi miniszter a halas-bácsalmás-rigyicai helyi érdekű vasut ideiglenes megnyitása céljából elrendelte a vasut műtanrendőri bejárását. A műtanrendőri bejárás folyó évi október hó 29-én déli tizenkét órakor a kiskunhalasi vasuti állomáson vette kezdetét.

Felhívás. Vettük a következő sorokat: Felkérjük azon tisztelt urakat, kik a borfogyasztási ügyben az aláírások megszerzését elvállalták, hogy az ipartestület hivatalában mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Ahol is aláírásokat, a hivatalos órákban már eszközölni lehet.

Végrehajtó bizottság.

Öngyilkossági kísérlet a bács-almási község háza fogházában. Bács-almási levelezőnk írja: Folyó hó 22-én az esteli órákban Prikidanovits János bács-almási lakos afölötti elkeseredésében, hogy nagyatyja őt vagyonában megörökíti és hogy édesanyját Simon nevű bátyja folyton üldözi, ijesztésként ezekre forgópisztolyt szegezett és lelővéssel fenyegette őket. Ezek az esetről jelentést tettek a rendőrségnél, mely az esetleges baj meggátlása végett a község házához kísérte s a fogházba zárta. Prikidanovits azonban 23-án délelőtt egy észrevétlen pillanatban nadrágmadzagjával az ajtó sarkára felakasztotta magát. Még idejekorán észrevették s így az öngyilkosságot megakadályozták. De mint hogy nagyobb sérüléseket ejtett magán, haza, anyjához kísérték, aki most ápolja.

Deák-ünnep az iskolában. Ifju barátunk, Bandika, második osztályba jár és mivel hogy még egyszer sem volt alkalma megbukni, egész családja módfelett büszke rá. Az édesanyja pláne meg merne esküdni, hogy valami

zseni-eszű ember lesz a kölyökből. Ugy becsapja néha a tulajdon édesapját, mintha nem is ügyvéd hanem abécé-tanuló kis pajtás volna.

Ez a Bandi gyerek tehát komoly képpel került haza az iskolából és ez volt a legelső kérdése az öreg dadájához:

— Náni néni, reggel öt órakor még sötét van?

— Akkor kezd virradni, lelkecském.

— Hát akkor engem fél ötkor költsön fel holnap.

— Már minek költeném? angyalkám. Hiszen akkor még a kakas is alszik...

— De költsön fel, ha mondom. — ismételte Bandika akaratosan és majdnem pityergőre állt már a szája.

— Jó, jó rajtam ne muljék, — mentegetőzött az öreg dada.

Természetesen mi sem egyszerűbb, mint hogy Náni nének eszébe sem jutott legjobb álmából verni föl a gyereket. Pompásaan is aludt egészen hétig, amikor egyet rugott, kitörülte az álmod szeméből és majd hogy nem két kézzel esett az öreg dada kontyának.

— Nem megmondtam, hogy öt órakor költsön fel?

— Jesszus Mária! — tetette magát a vén cseléd.

— Már most hogy megyek Deák-ünnepélyre? — siránkozott Bandika.

— Óh, odaér még hatszor is az ifur!

— De mikor a tanító ur meghagyta, hogy sötétben kell megjelenni!

Fischer Lipót utódai helybeli jónevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy **női divatickei** (csipkék női kelengyék részére, ruhadiszek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olcsó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehérneműekben, harisnyákban, cipőkben, disztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolcsóbb árban bocsátja áruba.

A cég továbbá azt a bámulatos előnyt nyújtja t. vevőinek, hogy 20 korona összegű készpénzbevásárlásnál teljesen ingyen készít el bármely arckép után életnagyságú mellképet művészi kivitelben.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak neven és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromságokhoz Baján.

651. sz.

1903. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai kir. járásbíró 1903. Sp. I. 309/3. számú végzése következtében Dr. Fehér János bajai ügyvéd által képviselt Hildenstab Antal javára Dr. Gaál Ernő ellen 158 kor. 36 fill. s jár erejéig 1903. évi október hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2400 kor. becsült következő ingóságok, u. m. 12 jármos ökör nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bajai kir. bíróság 1903. évi V. 776/2. számú végzése folytán 158 kor. 36 fill. tőkekövetelés ennek 1903. évi augusztus hó 25. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 89 korona 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig a réti pusztán leendő eszközülésére 1903. évi november hó 9-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozó; oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baján, 1903. évi október hó 24. napján.

Horánszky László

kir. bírósági végrehajtó.

NYILT TÉR

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém Baja város mélyen tisztelt közönségét értesíteni, hogy helyben, **az Erzsébet királyné-utcában levő volt Mészáros-féle** házában a mai kor igényeinek megfelelően egy

fényesen berendezett

pálinka-, bor- és sör-

kereskedést

nyitottam. Raktáron tartom a legfinomabb **barack-, törköly- és szilva-pálinkákat**, úgyszintén bel- és külföldi **tea-rumokat**, mint **ananasz, braziliai, cuba és jamaikát**, a melyekre különösen felhívom a mélyen tisztelt intelligens közönség szives figyelmét. Bel- és külföldi **cognacjaim** minőség és ár tekintetében versenyen kívül állanak. Raktáron tartom a legkitünőbb **asztali- és pecsenye borokat**, valamint **szegedi buckai borokat, sört** pedig kizárólag elsőrendű **kőbányait** tartok.

Egyedüli törekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönséget szolid, pontos és jó kiszolgálásom által üzletem részére megnyerjem, miért is esedezem kegyes pártfogásukért és vagyok

kiváló tisztelettel

özv. **Lusztig Jakabné.**

ISKOLAI CÉLOKRA
minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

548 EF és F szürke

legfinomabb acél, kitiünő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapítattott
1843-ban.

Minden írószer-kereskedésben kapható.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népnek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked írok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fentt megénekelt „**EMKE**“ levélpapíros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papirkereskedésében.

30-30

Bírósági árverés útján eladatik 2 lakóház.

A tek. kir. járásbíróság telekkönyvi hivatalában nov. hó 7-én
Attila-utca 14. sz. Azelőtt régi fürdő-utca. Kikiáltási ár 4800 kor.
Gróf Batthány Lajos-u. 20. sz. Azelőtt Gyász-u. Kikiáltási ár 7200 kor.

ZONGORÁK, CIMBALMOK,

HEGEDŰK,

csakis első rangú gyártmányok

Wagner Antalnál Baján.

REISZ és PORJESZ

BÚTORGYÁRA

BÉKÉSCSABA.

Nagyvárad,

Fiók-telepek: **B A J A,**

Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház).

MODERN BÚTOR.

TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulól felvétetik.

Pártoljuk a honi ipart!

A legjobb

Író ténták „**STELLA**“ védjeggyel

Másolható ténták „**STELLA**“

Szines ténták „**STELLA**“

Tusoldat „**STELLA**“ védjeggyel

készülnek a „**STELLA**“ vegyészeti gyárban

B U D A P E S T E N.

Főraktár:

Ifj. WAGNER ANTAL papirkereskedésében

B A J A. 52-25

Pártoljuk a honi ipart!

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

Pártoljuk a honi gyártmányokat!

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt **12** millió korona nyere-ménynél többet fizettünk nagyrabecült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hó-napban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz sorsjegyre,
a **100.000** „ főnyereményt a 74366. „ „
a **90.000** „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à
80.000, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 1 à **50.000**,
1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**,
8 à **15.000**, 36 à **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt **.75** vagy K. **1.50**; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy K. **3**.

$\frac{1}{2}$ „ „ „ **3.** — „ „ **6.** — ; $\frac{1}{1}$ „ „ „ **6.** „ „ **12.** —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzás e napon kezdődik.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **T e r é z-körut 46/a.** I. fiók: **Váczi-körut 4/a.**

II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben (utánvételezni kérem } A nemtetsző
(postautalvánnyal küldöm } törlendő.
(mellékelem bankjegyekben (bélyegekben.))

Pontos cím:

Néhai Human Mária

széntelege

a szt.-jánosi uton szabadkézből
eladó.

Bővebb megtudható a helyszínen.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szihat.

Legjobb valódi francia szivar-
kapapir és szivarkahüvely kap-
ható az ország minden
különlegességi árúdjában.

Három hold föld

a vaskuti uton eladó

Kukity Györgynél.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudom-
ására hozni, hogy mint eddig, úgy most is,
tüzelő szén üzletemben a legjobb minőségű
tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra u. m.

Elsőrendű

légszeszgyári dió koksz.

(Olcsóbb féle vagyis nagyobb darabos kokszot
nem tartok.)

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében
szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az
összes hazai szének közt a legcsekélyebb füst-
képződésű, leglángosabb és magas hőfokánál
fogva házi fűtésre legajánlatosabb. Szokás azon-
ban olcsóbb faj szénket is e néven forgalomba
hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget,
sziveskedjék nálam összehasonlítás végett, bár-
mily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszent
is, valamint keményfaszenet és vágott kemény-
fát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat
házhoz szállítom. — Megrendelhető lakaso-
mon (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és
a Tóth Kálmán-téri dohánytőzsdében.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igye-
kezni fogok kiérdemelni,

maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,

10-2

szénkereskedő

